

E-PEDAGOĢIJAS SATURA PILNVEIDE

ALVARS BALDIŅŠ*,

Rīgas Tehniskā universitāte

Kopsavilkums. E-pedagoģija kā pedagoģijas zinātnes apakšnozare pašlaik atrodas attīstības sākumā. Rakstā, izmantojot teorētisko avotu analīzes metodi, tiek apkopota e-pedagoģijas teorijas un prakses esošā pieredze. Tiek piedāvāts e-pedagoģijas satura pilnveides variants. Īpaša vērība tiek pievērsta audzināšanas jautājumu iekļaušanai e-pedagoģijas saturā, kas tajā līdz šim nav bijis aktualizēts. Autora idejas dod iespēju veidot studiju kursus un pedagoģisko praksi, kas respektē mūsdienu digitālo tehnoloģiju radīto iespaidu uz cilvēka sociālo uzvedību

Atslēgas vārdi: e-pedagoģija, mācību process, audzināšanas process, digitālās tehnoloģijas, e-didaktika

I. Ievads

Mūsdienu pedagoģiskais process ir raksturojams kā divu dažādu paaudžu sadarbības process. Mācību procesu vadošā paaudze ir tā dēvētā grāmatu paaudze, kuras būtiskākā pazīme ir tā, ka šai paaudzei piederīgie kā galvenos izziņas avotus izvēlas drukātos materiālus – grāmatas, žurnālus, kas ietver liela apjoma tekstus. Savukārt izglītojamie ir digitālās paaudzes pārstāvji, kuri par galvenajiem izziņas avotiem izmanto dažādas digitālās tehnoloģijas, kas ļauj iegūt informāciju kompaktā veidā, veidot dzīvē lietojamās zināšanas un prasmes dinamiskāk un mobilāk.

Starp izglītojamiem un izglītojamajiem ir būtiskas atšķirības arī attieksmē pret digitālās pasaules sniegtajām priekšrocībām un arī šajā pasaulē esošajiem riskiem. Tādēļ ir ļoti svarīgi paplašināt tradicionālo

* E-pasts: alvars.baldins@rtu.lv

pedagoģijas teorijas un prakses izpratni ar mērķi veidot pedagoģisko procesu tuvāku un atbilstošāku digitālās pasaules radītajai sociālajai realitātei.

II. E-pedagoģijas nepieciešamības pamatojums

Pedagoģija tradicionāli tiek definēta kā mācību un audzināšanas teorija un prakse, kā zinātnes nozare, kas pēti mācību un audzināšanas teorijas un pedagoģiskās prakses vienotību. Šajā pedagoģijas interpretācijā ar pedagoģiskajām tehnoloģijām saprot metožu un mācību līdzekļu kopumu secīgai un sistematizētai izmantošanai pedagoģisko uzdevumu risināšanā. Pedagoģiskā tehnoloģija saistīta ar skaidri formulētu problēmu, kopsakarību apzināšanos, atbilstošāko līdzekļu izvēli un to secīgu izmantošanu praksē pēc izstrādāta parauga (126). Kopš 20. gadsimta 90. gadiem pasaulē strauji attīstās digitālās tehnoloģijas – mobilie tālruni, internets, elektroniskās saziņas programmatūras –, kas ātrā laikā radikāli izmainījušas cilvēka komunikācijas veidus un sociālo uzvedību kopumā. 21. gadsimtā ir jārūnā par jaunu cilvēku paaudzi, kas vistiešāk definējama kā digitālā paaudze, kuras neatņemama eksistences nodrošinājuma sastāvdaļa ir digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas. Ņemot vērā digitālās paaudzes vajadzības, arī pedagoģijai nepieciešams reaģēt uz šīm vajadzībām, attīstot jaunu zinātnes apakšnozari – e-pedagoģiju.

A. E-pedagoģijas jēdzieniskais skaidrojums

E-pedagoģija kā pedagoģijas zinātnes apakšnozare atrodas sākotnējā attīstības pakāpē. Lai arī digitālās tehnoloģijas jau ieņēmušas visnotaļ nozīmīgu vietu izglītības procesos, e-pedagoģija vēl jēdzieniski nav viennozīmīgi definēta. Empīriski var konstatēt, ka pedagoģiskajā praksē to saprot kā zinātnes virzienu, kas pēta un attīsta mācību tehnoloģijas, kā arī pilnveido didaktiskās pieejas šo tehnoloģiju veiksmīgākai lietošanai. Tas nozīmē, ka vienlaikus ar e-pedagoģiju izglītības praksē ienāk jauns mācību teoriju kopums – e-didaktika.

Pedagoģiskajā praksē ir zināmas vairākas e-pedagoģijas definīcijas:

- mācību pieejas, kā izmantot digitālo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas digitālās paaudzes mācību vajadzību nodrošināšanai (*Approaches to teaching that utilise the affordances of digital information and communication technologies and cater for the learning preferences of the digital generation*) [1];
- interneta izmantošana mācībās vai tiešsaistes mācību pētniecībā (*The study of teaching via the Internet, or the study of online instruction*) [2];

- mācīšanas un mācīšanās stratēģijas, kas izstrādātas speciāli tiešsaistes vai jauktām mācību vidēm (*Teaching and learning strategic developed specifically for online and/or blended environments*) [3];
- e-pedagoģija ir e-mācību pedagoģija [4].

Pēdējos gados pedagoģiskajā pētniecībā un praksē kā sinomīmi e-pedagoģijas jēdzienam tiek lietoti arī digitālās pedagoģijas un tiešsaistes pedagoģijas jēdzieni, taču saturiski tie pēta iepriekš e-pedagoģijas jēdziena skaidrojumā minētos jautājumus [5], [6].

Pašlaik pedagoģiskajā praksē lietotā e-pedagoģijas jēdziena analīze liek secināt, ka šīs pedagoģijas zinātnes apakšnozares mērķis ir pētīt esošo un attīstīt jaunu mācību metožu, mācību organizācijas formu un līdzekļu kopumu e-mācību (*e-learning*) procesam. Līdz ar to tiek saturiski ierobežota e-pedagoģijas būtība, ignorējot pedagoģijas otro mērķi – e-audzinašanas teorijas un prakses pētniecību un attīstību. Tāpēc ir svarīgi definēt būtiskākās saturiskās vadlīnijas, kas būtu jāiekļauj e-didaktikas un e-audzinašanas teorētiskajos un prakses pamatos.

B. E-pedagoģijas satura raksturojums

Pētniecībai pieejamo avotu kontentanalīze parāda, ka e-pedagoģijas kā pedagoģijas zinātnes apakšnozares jēdziens tiek lietots kopš 21. gadsimta sākuma, cenšoties izveidot vienotu pētniecības jomu saimi līdz šim atsevišķi esošajiem pētniecības virzieniem “e-mācīšana” (*e-teaching*) un “e-mācīšanās” (*e-learning*). Pedagoģiskajā praksē šie jēdzieni arī pašlaik biežāk ir saistīti ar tālmācības (*distance learning*) problemātiku.

Pašreizējais e-pedagoģijas pētniecības un prakses saturs atspoguļo galvenokārt šādas problēmas un jautājumus:

- metodes, mācību organizācijas formas un līdzekļi un to sasaiste ar tālmācības tehnoloģijām [7], [8];
- interneta izmantošanas iespējas tradicionālajā mācību procesā [9];
- mobilo tehnoloģiju un tālmācības lietojums augstākajā izglītībā [10];
- pedagoģiskās un andragoģiskās pieejas mācību procesā, lietojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas [11];
- skolēnu un studentu mācību sasniegumu vērtēšana e-mācībās [12];
- pedagoģu profesionālās kompetences, to veidošana darbam tālmācības formā [13].

Protams, pētījumi par dažādu tehnoloģiju lietojumu mācību procesā tiek veikti arī daudzās citās jomās, taču tie ir saistīti tikai ar mācību problemātiku, neapskatot audzināšanas jautājumus. Līdz ar to ir jāsecina, ka pašreizējais e-pedagoģijas jēdziena lietojums nepilnīgi atspoguļo pedagoģijas būtību un tā vietā būtu jāizmanto e-didaktikas jēdziens. Šo apgalvojumu paskaidro vispārīgās didaktikas un e-didaktikas satura būtiskāko vadlīniju salīdzinājums:

Didaktikas un e-didaktikas saturs

Didaktika	E-didaktika
<ul style="list-style-type: none"> Mācību process (struktūra, principi, likumsakarības, mācību teorijas) Mācību metodes, mācību organizācijas formas un līdzekļi Mācību sasniegumu vērtēšana (vērtēšanas pieejas, funkcijas) 	<ul style="list-style-type: none"> E-mācību process (mācību vides, principi, likumsakarības, mācību teorijas) E-mācībās izmantojamās mācību metodes, organizācijas formas, līdzekļi un tehnoloģijas, programmatūras Mācību sasniegumu vērtēšana (vērtēšanas pieejas, funkcijas, tehnoloģiskie risinājumi)

Pedagoģiskais process savā būtībā ir duāls, tas vienlaikus ietver divas procesuālās norises – mācīšanu un audzināšanu. Mācīt, ignorējot audzināšanu, nozīmē atsvešināt izglītojamo no zināšanu, prasmju un attieksmju personiskā nozīmīguma. Savukārt audzināšana bez mācīšanas padara izglītojamo par nekritiski domājošu personību, kas nav ieguvis prasmi vērtēt savas rīcības cēloņus un sekas. Līdz ar to turpmāk ir jāizveido e-audzinašanas saturs, kas atspoguļotu digitālās paaudzes attīstības vajadzības.

II. E-AUDZINĀŠANAS JĒDZIENS UN SATURS

Pedagoģijas zinātnē un praksē audzināšana jēdzieniski tiek skaidrota divēji – plašākā un šaurākā nozīmē. Audzināšana (*up-bringing, socialization*) plašā izpratnē ir mērķtiecīgi organizēts cilvēkdarbības process, kas virzīts uz sociālās kultūras pieredzes nodošanu no paaudzes paaudzei, uz jaunās paaudzes vērtīborientāciju un pašregulācijas veidošanu un garīguma izkopšanu. Audzināšanas procesā veidojas un attīstās nozīmīga personības attieksme pret cilvēku, cilvēka darbu, kultūras vērtībām, dabu, sabiedrību un valsti. Tas nodrošina iespēju kļūt par pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem, pašiem noteikt savu dzīvi, rīcību un būt atbildīgiem par to. Šaurā nozīmē audzināšana (*education*) ir pieauguša cilvēka darbība, kuras nolūks ir bērna (jaunieša) attīstības vadīšana vēlamā virzienā, gādājot, rūpējoties par viņu, mācot, izglītojot, izkopjot dzīvei vajadzīgās praktiskās iemaņas, iesaistot konkrētās sabiedriskās dzīves situācijās, veidojot viņa iekšējās izaugsmes nosacījumus. [14]

Pirms e-audzinašanas satura vadlīniju definēšanas ir nepieciešams sniegt skaidrojumu, kā izprast e-audzinašanas jēdzienu.

A. E-audzināšanas jēdziena skaidrojums

Kā liecina pētniecībai pieejamo pedagoģisko avotu analīze, e-audzināšana kā jēdziens līdz šim nav lietots, līdz ar to arī nav radīta šī jēdziena definīcija.

Pirms e-audzināšanas jēdziena saturiskā skaidrojuma ir jāraksturo digitālās paaudzes sociālā pieredze un jānoskaidro tās attīstībai nepieciešamās vajadzības un nosacījumi. Šie ir zinātniski komplicēti uzdevumi, jo, pirmkārt, jaunā paaudze nav viendabīgs sociālais fenomens, otrkārt, ir visnotaļ maz pētījumu par digitālās paaudzes raksturu, digitālās vides ietekmi uz to. Socioloģiskie pētījumi dod ieskatu virtuālās vides raksturojumos, šajā vidē esošo dalībnieku personisko izpausmju un uzvedības analīzē [15], tātad tiek pētīti jautājumi par socializācijas procesiem digitālajā vidē, taču audzināšanas process un socializācijas process ir būtiski atšķirīgi – audzināšana ir mērķtiecīgs process, savukārt socializācijas process ir situatīvs, ko ietekmē gan regulējami objektīvi, gan neregulējami subjektīvi faktori.

Pētījuma gaitā pieejamie avoti liecina, ka bērnu un jauniešu sociālajā uzvedībā digitālā vide veicina šādu uzvedības modeļu veidošanos:

- veidojas brīvāks komunikācijas stils, piemēram, no komunikācijas procesa izzūd sasveicināšanās;
- vērojama valodas ekonomizācija rakstveida komunikācijā, īpašvārdu rakstībā izmanto mazos sākumburtus, vārdu nepareizu gramatisko formu izmantošana, piemēram, “interesanti” vietā “inčanti”, “kaut kas” vietā “kkas” u. tml.;
- digitālajā komunikācijā akcentē nevis sarunu ar cilvēku, bet gan nododamo ziņu, informācijas apmaiņu;
- skolēnu savstarpējā saskarsme kļūst paviršāka un mazāk cilvēcīga, kas var radīt risku – zaudēt savstarpējās emocionālās saiknes;
- pusaudžiem pirms un pubertātes laikā virtuālajā komunikācijā izzūd barjeras;
- rodas ilūzija par sociālo mediju sabiedrību kā jaunietim vispiemērotāko;
- veidojas nepieciešamība izvairīties no reālās apkārtējās pasaules.

Digitālā vide, kas ir viena no skolēnu un jauniešu ikdienas dzīves telpām, rada arī iespējamu atkarības veidošanās risku, kas ilgākā laika posmā var degradēt personības sociālo raksturu. Par datoratkarības esamību var liecināt šāda jaunieša uzvedība:

- agresīvas uzvedības izpausmes, ja tiek ierobežota datorspēju pieejamība;
- zudusi laika izjūta, spēlējot datorspēles;
- virtuālajā pasaulē esošo draugu skaits ir lielāks nekā reālajā pasaulē;

- dedzīga spēļu atkarības noliegšana;
- ierobežota ķermeņa higiēnas ievērošana, citiem vienaudžiem raksturīgo interešu trūkums vai nolaidība [16].

Šīs un, iespējams, arī citas digitālās paaudzes sociālā portreta iezīmes determinē e-audzināšanas jēdziena saturu. Par e-audzināšanu ir uzskatāms audzinātārdarbības teorētiskais pamats un mērķtiecīgas audzināšanas prakse, lai nodrošinātu jaunās paaudzes nepieciešamo zināšanu, prasmju un attieksmju ieguvu jēgpilnai darbībai digitālajā vidē. E-audzināšana izprotama kā viens no audzināšanas virzieniem.

B. E-audzināšanas saturs

Sabiedrības attīstības tendences, ideāli, mērķi vienmēr bijuši saistīti ar cilvēka audzināšanas mērķi. Tas nosaka audzināšanas mērķa objektīvo raksturu. Audzināšanas mērķis nosaka personības attīstības virzību, kam atbilstoši izvēlas saturu, metodes un formas. Katrā sabiedrībā mērķis – ideāla personība – ir atšķirīga un atbilst sabiedrības vajadzībām. [17]

E-audzināšanas mērķis ir sniegt iespēju skolēniem un jauniešiem iegūt pēc iespējas plašākas zināšanas par to, kādi ir pieļaujamie darbības modeļi digitālajā vidē, attīstīt komunikācijas prasmes sociālajos tīklos, kā arī veidot atbildīgu attieksmi pret virtuālajā vidē notiekošajiem procesiem. Viens no būtiskākajiem e-audzināšanas uzdevumiem ir veidot tādu personību, kas spēj digitālo vidi uztvert kā līdzekli dzīves kvalitātes paaugstināšanai nevis kā alternatīvu normālai sociālajai dzīvei. Līdz ar to e-audzināšanas saturā iekļaujamas šādas saturiskās vadlīnijas:

- sociālo tīklu raksturojums, to veidi;
- sociālo tīklu izmantošanas mērķi un izmantošanas iespējas;
- sociālā tīkla personiskā profila izveides noteikumi un darbības tajā;
- sadarbības veidi un komunikācijas kultūra sociālajos tīklos;
- “blogošanas” un “tvītošanas” mērķi, noteikumi un ētikas principi;
- “troļļi”, to darbības mērķi, individuālā rīcība “trollēšanas” situācijās;
- datorspēles – iespējas un riski, datorspēļu veidi;
- datoratkarības indikācijas, individuālā rīcība datoratkarības veidošanās riska mazināšanai;
- interneta izmantošanas iespējamie riski, tehnoloģiskie un kriminālie apdraudējumi, individuālā rīcība risku mazināšanā;
- paaudžu konfliktu cēloņi digitālajā sabiedrībā, “grāmatu paaudzes” un “digitālās paaudzes” attiecību un saskarsmes veidošanas principi;
- cilvēka sociālās pamatvajadzības, to nodrošināšana digitālajā vidē.

Digitālā vide ir strauji mainīga, tā nepārtraukti bagātinās ar inovatīviem tehnoloģiskiem risinājumiem un piedāvā lietotājiem jaunas iespējas informācijas un komunikācijas jomā. Līdz ar to pedagoģijas pētniecībai jāklūst dinamiskai, lai, pirmkārt, laikus diagnosticētu cilvēku uzvedības izmaiņas digitālajā vidē, otrkārt, lai precizētu un pilnveidotu e-pedagoģijas – gan e-didaktikas, gan e-audzināšanas – saturu.

III. SECINĀJUMI

Izpētot pētniecībai pieejamo avotu informāciju e-pedagoģijas jomā, ir jāsecina, ka:

1. e-pedagoģija ir uzskatāma par pedagoģijas apakšnozari, līdz ar to tai ir jāatspoguļo pedagoģijas zinātnei raksturojošo saturisko struktūru – didaktiku un audzināšanu. E-pedagoģijas jēdziens teorijā un praksē tiek sašaurināts, to izprotot tikai kā e-mācību, tālmācības un digitālo tehnoloģiju izmantošanas tradicionālajās mācībās metodes, formas, līdzekļus un tehnoloģijas. Precīzāk šis saturs atbilst e-didaktikas jēdzienam;
2. e-audzināšanas jēdziens līdz šim pedagoģijas zinātnē nav lietots. Lai e-pedagoģija kā pedagoģijas zinātnes nozare iegūtu atbilstošu saturisko struktūru, ir jāizveido e-audzināšanas jēdziens, to saturiski saprotot kā audzinātārdarbības teorētisko pamatu un mērķtiecīgas audzināšanas praksi, lai nodrošinātu jaunās paaudzes nepieciešamo zināšanu, prasmju un attieksmju iegūvi jēgpilnai darbībai digitālajā vidē;
3. e-audzināšanas saturu nosaka digitālās paaudzes darbība digitālajā vidē, šīs paaudzes vajadzības, lai tā spētu jēgpilni pilnveidot sevi personības attīstības aspektā. Līdz ar to e-pedagoģijas pētniecībai ir jāseko digitālās vides un tās dalībnieku sociālās uzvedības izmaiņām, lai savlaicīgi pilnveidotu e-audzināšanas saturu.

LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Wee Hin, L. T., Subramaniam, R. *Handbook of Research on New Media Literacy at the K-12 Level: Issues and Challenges*, 2009 [tiešsaiste]. [skatīts 23.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/handbook-research-new-media-literacy/493>
2. Swartz, L. R., Cole, M. T., Shelley, D. J. (2009). Measuring Effectiveness in Online Instruction. No: *Encyclopedia of Distance Learning*. [tiešsaiste]. [skatīts 23.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/chapter/measuring-effectiveness-online-instruction/11927>
3. Salmons, J., Wilson, L. *Handbook of Research on Electronic Collaboration and Organizational Synergy*, 2009 [tiešsaiste]. [skatīts 23.05.2016.]. Pieejams:

- <http://www.igi-global.com/book/handbook-research-electronic-collaboration-organizational/463>
4. Mehanna, W. N. *E-Pedagogy: the pedagogies of e-learning*, 2004 [tiešsaiste]. [skatīts 24.05.2016.]. Pieejams: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ821507.pdf>
 5. Vitoulis, M., Laloumi-Vidali, E. Digital Pedagogy from the Perspective of Early Childhood Education. No: *Handbook of Research on Applied Learning Theory and Design in Modern Education*, 2016 [tiešsaiste]. [skatīts 24.05.2016.]. Pieejams: <http://www.irma-international.org/chapter/digital-pedagogy-from-the-perspective-of-early-childhood-education/140737/>
 6. Scheg, A. G. *Reforming Teacher Education for Online Pedagogy Development*, 2014 [tiešsaiste]. [skatīts 25.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/reforming-teacher-education-online-pedagogy/84175#table-of-contents>
 7. Syed, M. R. *Methods and Applications for Advancing Distance Education Technologies: International Issues and Solutions*, 2009 [tiešsaiste]. [skatīts 25.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/methods-applications-advancing-distance-education/753>
 8. Tomei, L. A. *Learning Tools and Teaching Approaches through ICT Advancements*, 2013 [tiešsaiste]. [skatīts 25.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/learning-tools-teaching-approaches-through/64895&f=hardcover-e-book>
 9. Witta, E. L. Achievement in Online vs. Traditional Classes, 2009 [tiešsaiste]. [skatīts 26.05.2016.]. Pieejams: <https://www.igi-global.com/chapter/achievement-online-traditional-classes/11731>
 10. Pablos, P. O., Tennyson, R. D., Lytras, M. D. (2015). *Assessing the Role of Mobile Technologies and Distance Learning in Higher Education*, 2015 [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/assessing-role-mobile-technologies-distance/112224>
 11. Wang, V. C. X., Farmer, L., Parker, J., Golubski, P. M. *Pedagogical and Andragogical Teaching and Learning with Information Communication Technologies*, 2012 [tiešsaiste]. [skatīts 26.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/pedagogical-andragogical-teaching-learning-information/49590#table-of-contents>
 12. McKay, E. *ePedagogy in Online Learning: New Developments in Web Mediated Human Computer Interaction*, 2013 [tiešsaiste]. [skatīts 27.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/book/epedagogy-online-learning/72149>
 13. O'Neill, S. School Leadership and Pedagogical Reform: Building Student Capacity. No: *Multidimensional Perspectives on Principal Leadership Effectiveness*, 2015 [tiešsaiste]. [skatīts 27.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/chapter/school-leadership-and-pedagogical-reform/121136?camid=4v1>
 14. Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 24. lpp.
 15. Russel, G. Implications of Virtual Schooling for Socialization and Community. No: *Encyclopedia of Virtual Communities and Technologies*, 2006 [tiešsaiste]. [skatīts 28.05.2016.]. Pieejams: <http://www.igi-global.com/chapter/implications-virtual-schooling-socialization-community/18081>
 16. Geschichte und typische Funktionen beliebter sozialer Netzwerke [tiešsaiste]. [skatīts 28.05.2016.]. Pieejams: http://www.paradisi.de/Freizeit_und_Erholung/Hobbys/Internet/Artikel/21639.php
 17. Špona, A. *Audzinašanas process teorijā un praksē*. Rīga: RaKa, 2004. 44. lpp.

ALVARS BALDIŅŠ. Doctor of Philosophy (Dr. phil.) 1991. Scientific degree was obtained at the University of Rostock in Germany. Doctor of Political (Dr. sc. pol.) science 1997 – from the University of Latvia. Major fields of study are adult education, theories of didactics and social pedagogy.

The current jobs are: associated professor at Riga Technical University, Head of the Institute of Humanities at RTU. Previously worked in the University of Latvia, was Head of the Institute of Adult Pedagogical Education (1992–2001).

Address: 1 Kronvalda b. Riga, Latvia, LV-1010

Phone: +371 29226779

e-mail: Alvars.Baldins@rtu.lv

Alvars Baldiņš

DEVELOPMENT OF E-PEDAGOGY CONTENT

E-pedagogy as a branch of pedagogy is at the beginning of its development. Conducting analysis of available theoretical resources, the author of the article provides an overview of theory and existing practice in e-pedagogy. An approach to e-pedagogy content improvement has been proposed. Special attention is paid to including some educational aspects to the e-pedagogy content that were not considered previously. The ideas proposed by the author provide opportunities to develop study programs and pedagogical practice taking into account the effect caused by modern digital technology on the social behavior of individuals. Based on the results of content analysis of the available resources in the field of e-pedagogy, the following conclusions have been made:

1. E-pedagogy is considered to be a branch of pedagogy; therefore, it should reflect content structure characteristic of pedagogy: didactics and education. Concept of e-pedagogy in theory and practice is narrowed, it is observed only as e-learning, application of distance learning and digital technology in traditional learning methods, forms, tools and technologies. The particular content discussed in the paper is more related to the concept of e-didactics.
2. Concept of e-education has not been used in pedagogy before. To provide e-pedagogy as a branch of pedagogy with content structure, it is important to formulate the concept of e-education, which can be defined as teacher's theoretical knowledge base and purposeful education practice. It will allow new generation to obtain the necessary knowledge, skills and attitudes for taking reasonable actions in the digital environment.
3. The content of e-education is determined by actions of digital generation and their needs in the digital environment, which should be examined to ensure its appropriate application for correct personality development. Therefore, e-pedagogy research should follow digital environment and its participants' social behavior changes in order to timely update e-education content.

Алварс Балдиньш

РАЗВИТИЕ СОДЕРЖАНИЯ Э-ПЕДАГОГИКИ

Э-педагогика как отрасль педагогики находится в самом начале своего развития. Для проведения анализа имеющихся теоретических ресурсов автор данной статьи предусматривает обзор теории и существующей практики в области Э-педагогики. Предложен подход к улучшению содержания Э-педагогики. Особое внимание уделяется в том числе некоторым образовательным аспектам и вопросам Э-воспитания, которые могут дополнить содержание Э-педагогики. Идеи, предложенные автором предоставляют возможности для разработки учебных программ и педагогической практики с учетом эффекта,

вызванного воздействием современных цифровых технологий на людей, на их социальное поведение. Основаясь на проведенном исследовании, можно сделать вывод:

1. Э-педагогика рассматривается как подотрасль педагогики, поэтому она должна отражать структуру педагогической науки – дидактику и воспитание. Э-педагогическая концепция в теории и на практике рассматривается только в качестве электронного обучения, дистанционного обучения и использования цифровых технологий, традиционных методов обучения, форм, инструментов и технологий. Более конкретно, – это содержание, соответствующее e-дидактической концепции.
2. Концепция Э-воспитания до сих пор в педагогической науке не используется. Чтобы Э-педагогика как подотрасль педагогики получила соответствующую содержательную структуру, необходимо разработать понятие Э-воспитания, которое считается теоретическими основами воспитательной деятельности с целью обеспечения усвоения необходимых знаний, навыков и отношений подростящего поколения для осознанной деятельности в цифровой среде.
3. Содержание Э-воспитания определяется деятельностью и потребностями дигитального поколения в цифровой среде, чтобы это поколение было в состоянии осмысленно развиваться в дигитальной среде. Таким образом, исследование Э-педагогики должно следовать изменениям в цифровой среде и в социальном поведении ее членов, для того, чтобы своевременно улучшить содержание Э-воспитания.